

NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

Stanowisko
Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej
z dnia 18 czerwca 2026 r.
w sprawie standardów oceny należytej staranności pełnomocnika procesowego

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej wyraża zdecydowany sprzeciw wobec argumentacji przedstawionej w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2026 r., sygn. III CZ 44/26, w zakresie dotyczącym oceny należytej staranności profesjonalnego pełnomocnika.

W ocenie Prezydium NRA przyjęte w uzasadnieniu założenia prowadzą do wykreowania standardu wykonywania zawodu adwokata, który nie znajduje oparcia ani w obowiązujących przepisach prawa, ani w realiach świadczenia pomocy prawnej, a w konsekwencji może godzić w konstytucyjne prawo obywateli do sądu oraz do korzystania z profesjonalnej pomocy prawnej.

Teza, zgodnie z którą adwokat powinien przy planowaniu czynności procesowych zakładać możliwość wystąpienia krótkotrwałych problemów zdrowotnych i odpowiednio wcześniej podejmować czynności procesowe pod rygorem przypisania mu winy za uchybienie terminowi, prowadzi do ustanowienia standardu staranności oderwanego od realiów wykonywania zawodu adwokata oraz zasad funkcjonowania wymiaru sprawiedliwości.

Adwokat jest zobowiązany do działania z najwyższą starannością zawodową, jednak nie może być obciążany odpowiedzialnością za sam fakt skorzystania z całego ustawowo przewidzianego terminu. Termin procesowy wyznacza granice dopuszczalnego działania strony i jej pełnomocnika. Korzystanie z niego do ostatniego dnia nie może być traktowane jako przejaw nienależytej staranności ani okoliczność przemawiająca przeciwko stronie ubiegającej się o przywrócenie terminu.

Przyjęcie odmiennego założenia prowadziłoby do faktycznego skracania terminów procesowych dla profesjonalnych pełnomocników. W praktyce oznaczałoby bowiem oczekiwanie, że adwokat wykona czynność wcześniej niż wymaga tego ustawa wyłącznie dlatego, że w ostatnich dniach terminu mogą wystąpić zdarzenia losowe. Taka wykładnia pozostaje trudna do pogodzenia z zasadą pewności prawa oraz z konstytucyjnym prawem obywatela do sądu.

Prezydium NRA zwraca również uwagę, że choroba pełnomocnika nie może być oceniana wyłącznie przez pryzmat organizacji jego pracy. Adwokat jest człowiekiem, a nie uczestnikiem postępowania pozbawionym prawa do ochrony zdrowia. Wymaganie, aby przewidywał i zawczasu kompensował każdą potencjalną niedyspozycję zdrowotną, prowadzi do nieakceptowalnego wniosku, że ryzyko choroby ma zawsze obciążać stronę postępowania, niezależnie od konkretnych okoliczności sprawy.

Prezydium NRA podkreśla, że ocena przesłanki braku winy przy rozpoznawaniu wniosków o przywrócenie terminu powinna mieć charakter indywidualny, uwzględniający rzeczywiste okoliczności danej sprawy, a nie opierać się na abstrakcyjnym założeniu, iż profesjonalny pełnomocnik powinien stale planować swoją pracę z wyprzedzeniem pozwalającym wyeliminować skutki wszelkich możliwych zdarzeń losowych.

Ochrona prawa obywatela do skutecznej pomocy prawnej wymaga, aby standard należytej staranności adwokata był standardem wysokim, lecz jednocześnie racjonalnym i odpowiadającym rzeczywistym warunkom wykonywania zawodu. W przeciwnym razie konsekwencje zdarzeń niezależnych od pełnomocnika będą ponosili przede wszystkim obywatele poszukujący ochrony swoich praw przed sądem. Z tego też powodu i mając przede wszystkim na względzie interes obywateli nieakceptowalne jest dokonywanie przez sądy ocen zaprezentowanych w przedmiotowym orzeczeniu.

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej
(Przemysław Rosati)
adw. Przemysław Rosati